

Установа адукацыі «Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
ўстановы адукацыі
«Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт»

Ю.П. Голубеў
06 2019 г.
Рэгістрацыйны № УД - 419/19 /уч.

ПАЛЕАГРАФІЯ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)»,
напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-01 «Гісторыя (айчынная і ўсеагульная)»

2019 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарта па спецыяльнасці вышэйшай адукацыі ОСВО 1-21 03 01-2013 і вучэбнага плана па спецыяльнасці 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)», рэгістрацыны № 17-13/вуч. ИФФ от 29.08.2013.

СКЛАДАЛЬНІК:

Віктар Уладзіміравіч Чараўко, старшы выкладчык кафедры гісторыі і турызму ўстановы адукацыі «Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт», магістр гістарычных навук.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыі і турызму ўстановы адукацыі
«Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт»
(пракакол № 9 ад «17» мая 2019 г.)

Метадычнай камісіяй гуманітарнага факультэта ўстановы адукацыі
«Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт»
(пракакол № 10 ад «15» чэрвеня 2019 г.)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне «Палеаграфія» прызначана для рэалізацыі на першай ступені вышэйшай адукацыі. «Палеаграфія» з’яўляецца дысцыплінай цыклу спецыяльных дысцыплін і адносіцца да кампаненту ўстановы вышэйшай адукацыі.

«Палеаграфія» уяўляе сабой вучэбную дысцыпліну, прысвечаную разгляду гісторыі ўзнікнення, развіцця, пашырэння і вывучэння пісьма.

Палеаграфія – навука, якая займаецца вывучэннем узнікнення, пашырэння і развіцця пісьма. Працяглы час яна мела статус дапаможнай гістарычнай дысцыпліны, вырашаючы вузкае кола практычных задач па вызначэнню аўтарства, часу, месца стварэння і аўтэнтычнасці тэкста. У яе рамках разглядаліся не толькі пытанні вывучэння графічнага боку пісьма, але і даследаваліся вадзяныя знакі, кніжная мініяцюра, пераплёт рукапісаў, сістэмы тайнапісу, пытанні летаблічэння і перавода дат, вырабу кнігі-кодэкса і г.д. На сённяшні дзень адбываецца звужэнне прадмету палеаграфіі да пытанняў графічнага боку пісьма, а іншыя праблемы разглядаюцца ў межах іншых дысцыплін – філіграналогіі, кадзікалогіі, іконаграфіі і інш. Аднак працэс гэты не завершаны, маюцца найноўшыя вучэбныя выданні, выкананыя ў традыцыйным ключы. Улічваючы гэта, а таксама тое, што «Палеаграфія» як вучэбная дысцыпліна зарыентавана не толькі на засваенне тэарэтычнага матэрыяла, але і на развіццё практычных навыкаў і ўменняў працы з рукапісамі, у курс «Палеаграфіі» уключаны таксама асновы філіграналогіі, кадзікалогіі і г.д. пры падкрэсліванні сучасных тэндэнцый адносна вызначэння прадмета палеаграфіі як навуковай дысцыпліны.

Мэта выкладання вучэбнай дысцыпліны «Палеаграфія» – праз засваенне і асэнсаванне вучэбнага матэрыялу садзейнічаць фарміраванню і развіццю ў студэнтаў навуковага светапогляду, падтрымліваць развіццё крытычнага і творчага мыслення, спрыяць фарміраванню сацыяльна-прафесійнай кампетэнтнасці, якая дазваляе спалучыць акадэмічныя, сацыяльна-асобасныя і прафесійныя кампетэнцыі для вырашэння задач у прафесійнай і сацыяльнай сферах.

Задачы выкладання вучэбнай дысцыпліны «Палеаграфія»:

- сфарміраваць уяўленне аб палеаграфіі і яе ролі ў сістэме гістарычных навук;
- азнаёміць студэнтаў метадыкай прачытання рукапісных кірылічных крыніц XI–XVIII стст.;
- садзейнічаць фарміраванню міждысцыплінарных сувязей праз актуалізацыю ведаў і ўменняў па сумежных дысцыплінах («Крыніцазнаўству», «Гісторыі Беларусі», «Гісторыі Расіі і Украіны»);
- развіць ўменні працаваць з спецыяльнай літаратурай (вучэбнай, даведачнай, навуковай, спецыялізаванымі перыядычнымі выданнямі), выкарыстоўваць атрыманыя веды для вырашэння інфармацыйна-пошукавых, навуковых і іншых задач.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць:

- асноўныя тэндэнцыі развіцця пісьма;
- асаблівасці развіцця і пашырэння пісьма, яго відаў, разнавіднасцей і тыпаў на Беларусі;
- спецыяльную тэрміналогію;
- асноўныя факты (падзеі, храналогію, персаналіі) з гісторыі пісьма і з гісторыі палеаграфіі;

умець:

- чытаць рукапісныя кірылічныя тэксты XI–XVIII стагоддзяў;
- працаваць з рукапіснымі кірылічнымі тэкстамі XI–XVIII стагоддзяў, уключаючы пытанні датавання, вызначэння месца стварэння і аўтэнтычнасці рукапісу.

валодаць:

- асноўнымі метадычнымі прыёмамі датавання рукапісаў;
- асноўнымі метадычнымі прыёмамі апісання рукапісаў.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Палеаграфія» фарміруюцца наступныя прафесійныя **кампетэнцыі**:

- ПК-9. Фармуляваць і вырашаць задачы, якія ўзнікаюць у час навукова-даследчай і педагагічнай дзейнасці;
- ПК-10. Выкарыстоўваць патрэбныя метады даследавання, мадыфікаваць існуючыя і ствараць новыя метады даследавання, зыходзячы з канкрэтных задач.

Вучэбная дысцыпліна «Палеаграфія» вывучаецца студэнтамі дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі ў 6 семестры.

У адпаведнасці з вучэбным планам на выкладанне вучэбнай дысцыпліны «Палеаграфія» адводзіцца: агульная колькасць гадзін — 112, аўдыторных — 50, з іх лекцыі — 34 гадзіны, практычныя заняткі — 16 гадзін. Самастойная работа студэнта — 62 гадзіны (з іх 36 гадзін на падрыхтоўку да экзамена).

Форма бягучай атэстацыі — экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Палеаграфія ў сістэме гістарычных навук

Прадмет, мэта і задачы палеаграфіі: эвалюцыя поглядаў. Месца палеаграфіі ў сістэме гістарычных навук. Сувязі палеаграфіі з іншымі спецыяльнымі гістарычнымі дысцыплінамі і навукамі. Метады палеаграфіі

Тэма 2. Станаўленне палеаграфіі як асобнай дысцыпліны. Гісторыя беларускай палеаграфіі.

Станаўленне палеаграфіі як асобнай дысцыпліны. Гісторыя беларускай палеаграфіі: практычная палеаграфія. Гісторыя беларускай палеаграфіі: Навуковая палеаграфія.

Тэма 3. З'яўленне і распаўсюджванне пісьменнасці ў усходніх славян.

Пісьменнасць як гісторыка-культурны феномен. З'яўлення пісьма ў славян. З'яўленне і пашырэнне кірыліцы і глаголіцы. Кірылічны алфавіт. Лічбавая кірылічная сістэма ўсходніх славян.

Тэма 4. Пісьмо: класіфікацыя, перыядызацыя, агульная схема развіцця.

Класіфікацыя пісьма. Прыкметы пісьма. Агульная схема развіцця пісьма. Перыядызацыя беларускага пісьма

Тэма 5. Кірылічнае пісьмо XI – другой трэці XIV стагоддзя на Беларусі

Агульная характарыстыка перыяду. Устаў як графічны від пісьма. Навучанне пісьму. Кніжная прадукцыя і дзелавая дакументацыя.

Тэма 6. Кірылічнае пісьмо апошняй трэці XIV – першай паловы XVI стагоддзя на Беларусі.

Агульная характарыстыка перыяду. Устаў і паўустаў. Скораніс і паўскораніс. Кніжная прадукцыя і дзелавая дакументацыя.

Тэма 7. Кірылічнае пісьмо другой паловы XVI – XVII стагоддзя на Беларусі.

Агульная характарыстыка перыяду. Графічныя віды пісьма. Кніжная прадукцыя і дзелавая дакументацыя.

Тэма 8. Тайнапіс.

Паняцце і прызначэнне тайнапісу. Сістэмы тайнапісу

Тэма 9. Матэрыял і прылады для пісьма. Тэхніка пісьма.

Матэрыял і прылады для пісьма ў XI – другой трэці XIV ст. Матэрыял і прылады для пісьма ў апошняй трэці XIV – першай палове XVI ст. Матэрыял і прылады для пісьма ў другой палове XVI – XVII ст. Фарматы паперы. Філіграні. Тэхніка пісьма.

Тэма 10. Упрыгожанні ў рукапісных кнігах

Застаўкі, ініцыялы, канцоўкі, маргіналіі. Арнамент. Мініяцюра.

Тэма 11. Эвалюцыя формы і тэхналогія вырабу рукапіснай кнігі
Форма кнігі. Тэхналогія вырабу рукапіснай кнігі.

Тэма 12. Датаванне рукапісаў

Сістэмы летазлічэння. Ускосныя даты. Датаванне паводле сукупнасці палеаграфічных прыкмет

Тэма 13. Пачатак кнігадрукавання на Беларусі

З'яўленне кнігадрукавання. Пачатак кнігадрукавання на Беларусі. Першыя друкаваныя кнігі. Значэнне кнігадрукавання. Узаемны ўплыў рукаіснай і друкаванай кнігі

Тэма 14. Пісьменнасць на Беларусі ў кантэксце айчыннай гісторыі.**Беларуская пісьменнасць**

Адметнасці беларускай пісьменнасці. Прычыны і гістарычныя абставіны ўзнікнення беларускай пісьменнасці. Лацінскі алфавіт у гісторыі беларускай пісьменнасці. Кітабы

**Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны «Палеаграфія»
Дзённая форма атрымання вышэйшай адукацыі**

Нумар тэмы	Назва тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін			Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Кіруемая самастойная праца студэнта		
1	2	3	4	5	6	7
6 семестр						
Тэма 1	Палеаграфія ў сістэме гістарычных навук	2			[2; 4]	
Тэма 2	Станаўленне палеаграфіі як навуковай дысцыпліны. Гісторыя беларускай палеаграфіі	2			[2]	
Тэма 3	З’яўленне і распаўсюджванне пісьменнасці ў усходніх славян	2			[2; 5–7]	
Тэма 3	З’яўленне і распаўсюджванне пісьменнасці ў усходніх славян	2			[2; 5–7]	
Тэма 4	Пісьмо: класіфікацыя, перыядызацыя, агульная схема развіцця	2			[2]	
Тэма 5	Кірылічнае пісьмо XI – другой трэці XIV стагоддзя на Беларусі	2			[2–4]	
	Практычны занятак «Устаў як графічны від пісьма»		2		[2–4]	Тэст*
Тэма 5	Кірылічнае пісьмо XI – другой трэці XIV стагоддзя на Беларусі	2			[2–6]	
	Практычны занятак «Устаў як графічны від пісьма»		2		[2–4]	Вуснае апытанне
Тэма 6	Кірылічнае пісьмо апошняй трэці XIV – першай паловы XVI стагоддзя на Беларусі	2			[2–6]	
	Практычны занятак «Паўустаў як графічны від пісьма»		2		[2–4]	
Тэма 6	Кірылічнае пісьмо апошняй трэці XIV – першай паловы	2			[2–4]	

	XVI стагоддзя на Беларусі					
	Практычны занятак «Скорапіс як графічны від пісьма»		2		[2–4]	Абарона праекта*
	Практычны занятак «Скорапіс як графічны від пісьма»		2		[2–4]	Абарона праекта*
	Практычны занятак «Скорапіс як графічны від пісьма»		2		[2–4]	Абарона праекта*
Тэма 7	Кірылічнае пісьмо другой паловы XVI – XVII стагоддзя на Беларусі	2			[2–6]	
Тэма 7	Кірылічнае пісьмо другой паловы XVI – XVII стагоддзя на Беларусі	2			[2–4]	
Тэма 8	Тайнапіс	2			[2–4]	
	Практычны занятак «Тайнапіс»		2		[2–4]	Пісьмовае апытанне*
Тэма 9	Матэрыял і прылады для пісьма. Тэхніка пісьма	2			[1–4]	
Тэма 10	Упрыгожанні ў рукапісных кнігах	2			[2–4]	
Тэма 11	Эвалюцыя формы і тэхналогія вырабу рукапіснай кнігі	2			[2–4]	
Тэма 12	Датаванне рукапісаў	2			[2–4]	
	Практычны занятак «Датаванне рукапісаў»		2		[2–4]	Пісьмовае апытанне*
Тэма 13	Пачатак кнігадрукавання на Беларусі	1			[1; 11–12]	
Тэма 14	Пісьменнасць на Беларусі ў кантэксце айчыннай гісторыі. Беларуская пісьменнасць	1			[1; 7–13]	
	Агулам:	34	16			

* мерапрыемствы прамежкавага кантролю

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Гісторыя беларускай кнігі. У 2 т. Т. 1. Кніжная культура Вялікага Княства Літоўскага / М. В. Нікалаеў; навук. рэд.: В.В. Антонаў, А.І. Мальдзіс. – Мінск : Беларуская энцыклапедыя, 2009.
2. Груша, А. І. Беларуская кірылічная палеаграфія: вучэб. дапам. для студэнтаў гіст. фак. / А. І. Груша. – Мінск : БДУ, 2006.
3. Калечиц, И. Л. Практикум по вспомогательным историческим дисциплинам : палеография, геральдика, хронология, ономастика : пособие / И. Л. Калечиц. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск : БГПУ, 2015.
4. Леонтьева, Г. А. Вспомогательные исторические дисциплины: Учебник для вузов / Г. А. Леонтьева. – М. : Владос, 2003.

Дадатковая:

5. Груша, А. Рэлігія – мова – пісьмо: пра сутнасць устава і паўустава XI – першай паловы XVI ст. / А. І. Груша // Беларускі гістарычны часопіс. – 2007. – № 9. – С. 23-33.
6. Груша, А. И. Документальная письменность Великого Княжества Литовского (конец XIV - первая треть XVI в.) / А. И. Груша. – Минск : Беларуская навука, 2015.
7. Метрыка Вялікага Княства Літоўскага: Кніга 28 (1522 – 1552). Кніга запісаў 28 / падрыхт. В. Мянжынскі, У. Свяжынскі. – Мінск , 2000.
8. Метрыка Вялікага Княства Літоўскага: Кніга 44: Кніга запісаў 44 (1559 – 1566) / падрыхт. А. І. Груша. – Мінск , 2001.
9. Метрыка Вялікага Княства Літоўскага: Кніга 43 (1523 – 1560). Кніга запісаў 43 (копія канца XVI ст.) / падрыхт. В. С. Мянжынскі. – Мінск , 2003.
10. Пералік войска Вялікага княства Літоўскага 1528 г. Метрыка Вялікага княства Літоўскага. Кніга 523. Кніга публічных спраў 1 / падрыхт. А. І. Груша, М. А. Вайтовіч, М. Ф. Спірыдонаў. – Мінск , 2003.
11. Саверчанка, І. Aurea mediocritas. Кніжна-пісьмовая культура Беларусі: Адраджэнне і ранняе барока / І. Саверчанка. – Мінск : Тэхналогія, 1998.
12. Тураў. Тураўскае евангелле. – Мінск : Беларуская энцыклапедыя, 2004.

Рэпазіторый універсітэта

13. Груша, А. И. Документальная письменность Великого Княжества Литовского (конец XIV - первая треть XVI в.) [Электронны рэсурс] / А. И. Груша. – Минск : Беларуская навука, 2015. — Рэжым доступа: <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=436534>.

ПЕРАЛІК ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАЎ

1. Устаў як графічны від пісьма.
2. Паўустаў як графічны від пісьма.
3. Скорапіс як графічны від пісьма.
4. Тайнапіс.
5. Датаванне рукапісаў.

ПЕРАЛІК ПЫТАННЯЎ ДЛЯ ПРАВЯДЗЕННЯ ЭКЗАМЕНА

1. Палеаграфія ў сістэме гістарычных навук. Прадмет, задачы, метады палеаграфіі.
2. Станаўленне палеаграфіі як навуковай дысцыпліны.
3. Гісторыя беларускай палеаграфіі.
4. Пісьменнасць як гісторыка-культурны феномен. Агульная схема развіцця пісьма.
5. Класіфікацыя пісьма.
6. Узнікненне пісьменнасці ва ўсходніх славян.
7. Кірылічны алфавіт.
8. Абзначэнне лічбаў літарамі кірыліцы.
9. Прыкметы пісьма.
10. Беларускае кірылічнае пісьмо XI — XVII стст.: перыядызацыя і агульная характарыстыка перыядаў.
11. Узнікненне беларускай пісьменнасці.
12. Лацінскае і арабскае пісьмо ў гісторыі Беларусі.
13. Устаў як графічны від пісьма.
14. Паўустаў як графічны від пісьма.
15. Скорапіс як графічны від пісьма.
16. Вязь як дэкаратыўнае пісьмо.
17. Тайнапіс.
18. Навучанне пісьму, кніжная прадукцыя і дзелавая дакументацыя на Беларусі ў XI — другой трэці XIV ст.
19. Кніжная прадукцыя і дзелавая дакументацыя на Беларусі ў апошняй трэці XIV — XVII ст.
20. Старажытнейшыя рукапісныя кнігі з беларускіх зямель.
21. Берасцяныя граматы. Цэры. Помнікі эпиграфікі.
22. Пергамен як матэрыял для пісьма.
23. Прылады для пісьма старажытных пісцоў. Чарнілы. Тэхніка пісьма.
24. Трансфармацыя формы кнігі. Тэхналогія вырабу рукапіснай кнігі-кодэкса.
25. Папера як матэрыял для пісьма.
26. Філіграні. Фарматы паперы.
27. Перавод дат. Летазлічэнне.
28. Датаванне рукапісаў.

29. Аздабленне рукапісаў. Арнамент.
30. Мініяцюра як гістарычная крыніца.
31. Узнікненне кнігадрукавання. Першыя друкаваныя кнігі.
32. Узнікненне кнігадрукавання на Беларусі. Першыя друкаваныя кнігі.

АРГАНІЗАЦЫЯ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Мэта арганізацыі самастойнай работы студэнтаў па дысцыпліне «Палеаграфія» — садзейнічанне засваенню ў поўным аб’ёме зместу вучэбнай дысцыпліны і фарміраванне самастойнасці як асобнай рысы і важнага прафесійнага якасці, сутнасць чаго складаецца ва ўменні сістэматызацыі, планавання і кантролю сваёй дзейнасці. Задача самастойнай работы студэнтаў — засваенне адпаведных стандарту і праграме ведаў, уменняў і навыкаў па вучэбнай дысцыпліне, замацаванне і сістэматызацыя атрыманых ведаў, іх выкарыстанне пры выкананні практычных заданняў і творчых прац, а таксама выяўленне прабелаў у ведах па прадмеце.

Пры вывучэнні дысцыпліны выкарыстоўваюцца наступныя формы самастойнай работы:

- сумесная (групавая) праца над праектам;
- самастойная праца з вучэбнай літаратурай для паглыбленага вывучэння асобных тэм.

Дадатковае інфармацыйнае і вучэбна-метадычнае забеспячэнне самастойнай работы студэнтаў:

А) Медыятэка кафедры гісторыі і турызму:

1. матэрыялы, даступныя праз сістэму падтрымкі дыстанцыйнага навучання *GoogleClassroom*.

Б) Інтэрнэт-рэсурсы:

2. персанальны сайт інфармацыйна-метадычнай падтрымкі вучэбных дысцыплін выкладчыка В.У. Чараўко <http://adverbium.org>.

Змест самастойнай работы студэнтаў (дзённая форма атрымання вышэйшай адукацыі)

Від самастойнай работы	Тэматычны змест і крыніцы, якія выкарыстоўваюцца	Колькасць гадзін
Паглыбленае вывучэнне асобных тэм вучэбнай дысцыпліны	Тэма 1. [2; 4]	2 г.
	Тэма 2. [2]	2 г.
	Тэма 3. [2; 5–7]	2 г.
	Тэма 4. [2]	2 г.
	Тэма 9. [1–4]	2 г.
	Тэма 10. [2–4]	2 г.
	Тэма 11. [2–4]	2 г.
	Тэма 13. [1; 11–12]	2 г.
Тэма 14. [1; 7–13]	2 г.	
Падрыхтоўка праекта	Тэма 6. [2–10]	8 г.
Падрыхтоўка да экзамена		36 г.
Агулам:		62 г.

КАНТРОЛЬ ЯКАСЦІ ЗАСВАЕННЯ ВЕДАЎ

Патрабаванні да студэнтаў: валодаць кампетэнцыі, ведамі, уменнямі, навыкамі ў аб'ёме, вызначаным дадзенай праграмай.

Дыягностыка якасці засваення ведаў, уменняў, навыкаў адбываецца ў форме прамежкавага кантролю і бягучай атэстацыі ў адпаведнасці з Палажэннем аб рэйтынгавай сістэме ацэнкі ведаў і кампетэнцый студэнтаў» (загад рэктара ўстанова адукацыі «Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт» № 294 ад 06.06.2014).

Мерапрыемствы **прамежкавага кантролю** адбываюцца на працягу семестра і ўключаюць наступныя формы кантролю:

1. пісьмовае апытанне;
2. тэст;
3. абарону праектаў.

Вынік прамежкавага кантролю за семестр ацэньваецца адзнакай у балах па дзесяцібальнай шкале, уяўляе сабой сярэднеарыфметычную велічыню па выніках усіх мерапрыемстваў прамежкавага кантролю і разлічваецца па наступнай формуле:

$$\Pi = \frac{\Pi_a + T + \Pi_p}{n},$$

дзе Π — вынік прамежкавага кантролю, Π_a — сярэдняя арыфметычная адзнака за пісьмовыя апытанні, T — адзнака за тэст, Π_p — адзнака за праект, n — колькасць мерапрыемстваў прамежкавага кантролю.

Бягучая атэстацыя ўяўляе сабой экзамен, які прымаецца ў вуснай форме. Экзаменацыйны білет уключае 2 тэарэтычных пытання і 1 практычнае заданне (прачытанне і палеаграфічны аналіз факсімільнага тэксту).

Методыка фарміравання выніковай адзнакі

Выніковая адзнака (ВА) ўлічвае адзнаку па выніках прамежкавага кантролю (Π) і адзнаку, атрыманую на экзамене ($\mathcal{E}$), і разлічваецца па формуле:

$$BA = k \cdot \Pi + (1 - k) \cdot \mathcal{E},$$

дзе k — вагавы каэфіцыент адзнакі прамежкавага кантролю. Вагавы каэфіцыент k прымаецца роўным 0,5.

ХАРАКТЕРЫСТЫКА (ОПИСАНИЕ) ИНОВАЦИОННЫХ ПОДХОДОВ К ВЫКЛАДАНИЮ ВУЗЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ «ПАЛЕОГРАФИЯ»

Выкладанне вучэбнай дысцыпліны «Палеаграфія» адбываецца з выкарыстаннем наступных інавацыйных падыходаў:

- аўдыторныя заняткі праводзяцца з выкарыстаннем камп'ютарных тэхналогій;
- для ацэньвання ведаў студэнтаў выкарыстоўваецца рэйтынгавая сістэма;
- матэрыялы да заняткаў размяшчаюцца на базе платформы дыстанцыйнага навучання Google Classroom і на персанальным сайце інфармацыйна-метадычнай падтрымкі вучэбных дысцыплін выкладчыка В.У. Чараўко <http://adverbium.org>.

Выкладанне вучэбнай дысцыпліны «Палеаграфія» праводзіцца з выкарыстаннем праектнага і часткова-пошукавага метаду арганізацыі дзейнасці студэнтаў, а таксама камунікатыўных тэхналогій (дыскусіі). Праектны метад прадугледжвае групавую працу студэнтаў з факсімільнымі тэкстамі гістарычных крыніц з мэтай іх прачытання і палеаграфічнага апісання. Аптымальнай з'яўляецца работа студэнтаў у невялікіх групках (2–3 чалавекі). Выкананне праекта прадугледжвае падрыхтоўку прэзентацыі і абарону праекта перад групай з разгорнутай аргументацыяй і адказам на пытанні (дыскусію).

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумару пратакола)
1	2	3	4
Гістарыяграфія гісторыі Беларусі	Гісторыі і турызму	Няма	—

Загадчык кафедры гісторыі і турызму,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт

_____ А.І. Корсак